

**แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3**
**GUIDELINES FOR EDUCATIONAL INSTITUTION ADMINISTRATION ACCORDING TO THE
PHILOSOPHY OF SUFFICIENCY ECONOMY IN THE PA TUNG EDUCATIONAL
DEVELOPMENT NETWORK GROUP UNDER THE JURISDICTION OF THE AREA OFFICE
CHIANG RAI PRIMARY EDUCATION AREA 3**

¹คทาวุธ ธนะวงศ์,²ไพโรภ รัตนชวงค์ และ ³สมเกียรติ ตุ่นแก้ว

¹Katawoot Tanawong, ²Pairop Rattanachuwong and ³Somkiat Tunkaew

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต,สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

¹Master of Education Program in Educational Administration,

Received: 2025-02-17

Chiang Rai Rajabhat University, Thailand

Revised: 2025-02-27

¹Corresponding Author's Email: 668914015@crru.ac.th

Accepted: 2025-02-27

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสานกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารครูและบุคลากรโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยเลือกใช้สูตรสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวน 112 คน โดยเลือกวิธีการแบบการสุ่มตัวอย่างแบบโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ(Stratified sampling) ตามอัตราส่วน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา 104 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ ประเด็นการสนทนากลุ่มและแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวม

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.16) 2) แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านเงื่อนไขความรู้ และด้านเงื่อนไขคุณธรรม 3) ได้เสนอแนวการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้แนวทาง 5 ด้าน 28 แนวทาง คือ 1) ด้านความพอประมาณ 6 แนวทาง 2) ด้านความมีเหตุผล 5 แนวทาง 3) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 5 แนวทาง 4) ด้านเงื่อนไขความรู้ 6 แนวทาง และ 5) ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 6 แนวทาง

คำสำคัญ: การบริหารสถานศึกษา ; หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

Abstract

This research aims to: 1) study the current condition of school management based on the Sufficiency Economy Philosophy, 2) examine best practices for school management following the Sufficiency Economy Philosophy, and 3) propose management guidelines for schools based on the Sufficiency Economy Philosophy within the Pa Tung Educational Development Network, under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3.

This research used a mixed-methods approach. The research sample consists of 112 individuals, including school administrators, teachers, and education personnel from the Pa Tung Educational Development Network, under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3. The sample was calculated using the Taro Yamane formula (1967) with a 5% margin of error, and a stratified random sampling method was applied, with 8 school administrators and 104 teachers and education staff. Data collection tools included questionnaires, interviews, focus group discussions, and focus group discussion recording sheets. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation.

The findings of the research revealed: 1) The current condition of school management based on the Sufficiency Economy Philosophy in the Pa Tung Educational Development Network, under the Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, was generally at a high level ($\bar{x} = 4.40$, S.D. = 0.16). 2) The best practices in school management based on the Sufficiency Economy Philosophy were divided into five areas: moderation, reasonableness, immunity, knowledge conditions, and ethical conditions. 3) The study proposed 28 management guidelines

across five areas: 1) moderation (6 guidelines), 2) reasonableness (5 guidelines), 3) immunity (5 guidelines), 4) knowledge conditions (6 guidelines), and 5) ethical conditions (6 guidelines).

Keywords: Educational institution administration; Philosophy of sufficiency economy

บทนำ

การบริหารสถานศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและบุคลากรในโรงเรียน ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา แนวคิดและหลักการในการบริหารสถานศึกษาได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทและความต้องการของสังคมในปัจจุบัน การบริหารสถานศึกษาเป็นรูปแบบการบริหารที่จะต้องกำหนดแบบแผนวิธีการและขั้นตอนต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานไว้อย่างเป็นระบบ เพราะถ้าระบบการบริหารงานไม่ดีจะกระทบต่อส่วนอื่น ของหน่วยงานนักบริหารที่ดี จะต้องรู้จักการเลือกวิธีการบริหารที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพต่อหน่วยงาน เพื่อที่จะให้งานนั้นบรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ได้วางไว้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงรายเขต 3 เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการระดมทรัพยากรทั้งในด้านต่าง ๆ ยังพบปัญหา ด้านการบริหารงานในระดับสถานศึกษา ได้แก่ งานวิชาการ การโยกย้ายครูทำให้การดำเนินงานด้านวิชาการไม่ต่อเนื่อง และบุคลากรผู้ปฏิบัติงานในสถานศึกษาบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจในระบบงานวิชาการ ครูมีภาระงานอื่นที่นอกเหนือจากงานสอนระบบการนิเทศภายในสถานศึกษาไม่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง งานงบประมาณ สถานศึกษาขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้เกี่ยวกับการเงินและบัญชี งานพัสดุสถานศึกษามีการสับเปลี่ยน โยกย้าย บุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเงิน บัญชีและพัสดุบ่อยครั้ง ส่งผลให้การปฏิบัติงานด้านงบประมาณไม่มีประสิทธิภาพ งานบุคคลข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ไม่ครบชั้น และสอนไม่ตรงวิชาเอก สถานศึกษาขนาดเล็กไม่มีผู้บริหารสถานศึกษา และงานบริหารทั่วไปสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกล และมีบุคลากรไม่เพียงพอ มีภาระงานมาก ทำให้การประสานงานหรือการรายงานข้อมูลที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนดสถานศึกษาขาดแคลน สื่อการเรียนการสอน ครุภัณฑ์ อาคารเรียนอาคารประกอบ ปัญหาเหล่านี้ทำให้การบริหารงานไม่เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงรายเขต 3 (Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3, 2023)

โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง ตำบลป่าตึง อำเภอแม่จัน จังหวัดเชียงราย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 จำนวน 9 โรงเรียน ประสบปัญหาขาดแคลนบุคลากร เนื่องจาก การย้ายที่ทำงานและสภาพพื้นที่ห่างไกล ส่งผลให้ครูต้องสอนหลายวิชา ไม่มีความต่อเนื่องในการเรียนการสอน โรงเรียนขนาดเล็กขาดงบประมาณทั้งด้านบริหารและการบำรุงรักษาสถานที่ อีกทั้งขาดบุคลากรชำนาญการ ส่งผลต่อคุณภาพการบริหารและการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

พบปัญหาขาดความเข้าใจแนวทางความพอประมาณ ใช้ทรัพยากรไม่เหมาะสม ขาดแนวทางประเมินผล การตัดสินใจขาดเหตุผลและความรอบคอบ ไม่สามารถเตรียมพร้อมรับผลกระทบได้อย่างมีภูมิคุ้มกัน อีกทั้งขาด การบูรณาการความรู้คู่คุณธรรม ปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้การบริหารโรงเรียนไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควรส่งผลให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการปฏิบัติงานต่างๆในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึงบางโรงเรียนมีคุณภาพลดลง Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 3 (2023)ส่งผลต่อการทำงานและการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอนตามหลักสูตรและการวัดผลประเมินผล ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบระดับชาติ O-NET, NT มีสถิติ ค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ

การบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึงในแต่ละโรงเรียนมีความแตกต่างกันตาม บริบทและความหลากหลายทางวัฒนธรรม การบริการงานภายในโรงเรียนต้องอาศัยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นแนวทางสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยหลักความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกัน ควบคู่ กับเงื่อนไขความรู้และคุณธรรม โรงเรียนควรนำแนวคิดนี้มาปรับใช้ในการบริหารบุคลากร งบประมาณ และ ทรัพยากรการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดความสมดุลและสามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในการบริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง เนื่องจากโรงเรียนแต่ละแห่งมีบริบทที่แตกต่างกันทั้งด้านทรัพยากร วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม การนำหลัก เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้จะช่วยให้โรงเรียนสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว สะท้อนให้ผู้วิจัยเห็นถึงปัญหาและความจำเป็นที่จะต้องหาแนว ทางการบริหารสถานศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเสนอ แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยนำเอาแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาใช้ เพื่อเป็นแนวทางพัฒนาการบริหารงานของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเป็นไป ในทิศทางเดียวกันตลอดจนเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3
2. เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

การสภาพปัจจุบันของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้มีการศึกษา ดังนี้

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 12 คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 143 คน รวมจำนวนทั้งหมด 155 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เลือกโดยใช้สูตรสำเร็จรูปของ Taro Yamane (1967) ที่ระดับความคลาดเคลื่อน 5% ได้จำนวน 112 คน โดยเลือกวิธีการแบบการสุ่มตัวอย่างแบบโดยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified sampling) ตามอัตราส่วน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน และครูและบุคลากรทางการศึกษา 104 คน รวมจำนวน 112 คน

1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือ ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของการบริหาร สถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) โดยสอบถามในเรื่อง เพศ และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ตอนที่ 2 เป็นคำถามของแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ Srisat (2002) โดยผู้วิจัยแบ่งระดับคะแนนเฉลี่ยประเมินระดับของ สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งออกเป็นด้านความพอประมาณ 11 ข้อ ด้านความมีเหตุผล 14 ข้อ ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 8 ข้อ ด้านเงื่อนไขความรู้ 14 ข้อ แลด้านเงื่อนไขคุณธรรม 11 ข้อ รวมจำนวน 58 ข้อ

1.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน พบว่าข้อคำถามที่ใช้ได้มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.947

2) ผู้วิจัยขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการ ในการขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามพร้อมส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยใช้ Google form เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3) สรุปผลการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลนำผลการสรุปการตอบแบบสอบถามของผู้บริหาร คณะครู จัดหมวดหมู่และบันทึกไว้

1.4 การจัดทำกับข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนกลับมา เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 สภาพสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

การศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ได้มีการศึกษา ดังนี้

2.1 ประชากรได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน หัวหน้าฝ่ายงานวิชาการ จำนวน 2 คน และครูผู้สอน จำนวน 2 คน ของโรงเรียนที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา รวมทั้งหมด 6 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selection) เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาเลือกสถานศึกษาที่มีแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1) มีการบริหารสถานศึกษาที่เป็นต้นแบบที่ดีในด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา

2) เป็นโรงเรียนต้นแบบหรือมีการเผยแพร่ผลงานเป็นที่ประจักษ์ด้านการพัฒนานวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล

1) นำแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างที่สร้างขึ้นไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ตลอดจนความครบถ้วนสมบูรณ์ของคำถาม จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามก่อนนำไปเก็บรวบรวมข้อมูล

2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในการขอความร่วมมือสัมภาษณ์ด้วยตนเอง

2.3 การจัดทำกับข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปแบบตาราง

ขั้นตอนที่ 3 เสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3.1 ประชากรผู้ให้ข้อมูล 8 คนประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มงานใน สพป.เชียงราย เขต 3 จำนวน 2 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูวิชาการในกลุ่มป่าตึงฯ จำนวน 2 คน รวมทั้งหมด 8 คน โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง

3.2 เครื่องมือและวิธีเก็บข้อมูล

1) นำประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่มเพื่อหาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสม จากนั้นนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามก่อนนำไปสนทนากลุ่ม

2) ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย เพื่อส่งจดหมายอย่างเป็นทางการในการขอความร่วมมือสนทนากลุ่ม

3) การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะตรวจสอบความเหมาะสมของร่างแนวทางที่ผู้วิจัยร่างขึ้น

3.3 การจัดเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำ(ร่าง) แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 มาปรับปรุงแก้ไขและปรับปรุงแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงฯ ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึงฯ

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
		\bar{x}	S.D.		
1	ความพอประมาณ	4.38	0.42	มาก	5
2	ความมีเหตุผล	4.40	0.39	มาก	3

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับ
		\bar{X}	S.D.		
3	การมีภูมิคุ้มกัน	4.42	0.38	มาก	2
4	เงื่อนไขความรู้	4.40	0.40	มาก	4
5	เงื่อนไขคุณธรรม	4.43	0.42	มาก	1
ภาพรวม		4.40	0.16	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.16) หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.38) ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.39) ด้านเงื่อนไขความรู้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.40) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านความพอประมาณอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$, S.D. = 0.42) ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ผลการวิจัยพบว่า

ด้านความพอประมาณ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความพอประมาณ เป็นแนวทางที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยไม่ก่อให้เกิดภาระเกินกำลัง พร้อมทั้งเป็นการสร้างความเข้าใจและความตระหนักในคุณค่าของความพอเพียงแก่บุคลากรและนักเรียน อันจะเป็นพื้นฐานที่ดีต่อการดำเนินชีวิตในอนาคต

ด้านความมีเหตุผล การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านความมีเหตุผล เป็นแนวทางที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และการตัดสินใจที่ตั้งอยู่บนหลักเหตุผลที่ถูกต้อง แนวทางนี้ไม่เพียงสร้างความมั่นคงในระดับสถานศึกษา แต่ยังส่งเสริมให้นักเรียนและบุคลากรมีพื้นฐานในการดำเนินชีวิตที่มั่นคงและยั่งยืน

ด้านการมีภูมิคุ้มกัน การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี เป็นกระบวนการที่ช่วยสร้างความมั่นคงและยั่งยืนให้กับโรงเรียน โดยการวางแผนป้องกันความเสี่ยงพัฒนาศักยภาพของบุคลากร และสร้างทักษะชีวิตที่จำเป็นให้กับนักเรียน แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยให้โรงเรียนสามารถรับมือกับปัญหาและความเปลี่ยนแปลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังสร้างรากฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืนในอนาคต

ด้านเงื่อนไขความรู้ การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเงื่อนไขความรู้ เป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นการใช้ความรู้เป็นฐานในการดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผน การพัฒนาบุคลากร ไปจนถึง การจัดการเรียนการสอนและการบริหารทรัพยากร แนวทางนี้ช่วยให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างเหมาะสม มีประสิทธิภาพ และสร้างความยั่งยืน ทั้งยังเป็นการปลูกฝังแนวคิดเรื่องการใช้ความรู้อย่างมีคุณค่าให้กับนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาสังคมในอนาคต

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในด้านเงื่อนไข คุณธรรม เป็นการนำหลักจริยธรรมมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ เพื่อสร้างสังคมโรงเรียนที่เต็มไปด้วยความ ซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความยุติธรรม แนวทางนี้ไม่เพียงช่วยให้การดำเนินงานของโรงเรียนเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นการปลูกฝังคุณค่าที่ดีให้แก่แก่นักเรียนและบุคลากร ซึ่งจะส่งผลต่อความมั่นคงและยั่งยืนของ สังคมในระยะยาว

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อเสนอแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา การศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรมีการบริหารตามแนวทาง 5 ด้าน ดังนี้

ด้านความพอประมาณ 6 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการจัดการทรัพยากรเพื่อความยั่งยืน 2) มีการใช้ทรัพยากร อย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีการจัดกิจกรรมและโครงการเศรษฐกิจพอเพียง 4) มีการบริหารงบประมาณที่ยั่งยืน 5) ปลูกฝังแนวคิดความพอเพียง 6) สร้างความตระหนักเรื่องการใช้ทรัพยากร

ด้านความมีเหตุผล 5 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการตัดสินใจบนพื้นฐานข้อมูลและความจริง 2) มีการวางแผน การดำเนินงาน 3) มีการการจัดสรรทรัพยากรอย่างคุ้มค่า 4) ส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนบนหลักเหตุผล 5) สร้างผลลัพธ์ที่มีคุณภาพและยั่งยืน

ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 5 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการวางแผนเชิงป้องกันและเตรียมการรับมือกับความเสี่ยง 2) ส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพบุคลากร 3) ส่งเสริมความรู้ด้านปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 4) มีการติดตามและ ประเมินผล 5) มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน

ด้านเงื่อนไขความรู้ 6 แนวทาง ได้แก่ 1) มีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล 2) ส่งเสริมให้ครูบูรณาการ ความรู้ในการเรียนการสอน 3) ส่งเสริมการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน 4) มีการจัดทำเอกสารและคู่มือที่ใช้ได้ จริง 5) มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 6) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านเงื่อนไขคุณธรรม 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ส่งเสริมการเป็นตัวอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ส่งเสริมให้ครูการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักเรียน 3) มีการบริหารงานด้วยความโปร่งใสและยุติธรรม

วารสารวิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน 2568)

4) มีการสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมคุณธรรมในองค์กร 5) ส่งเสริมให้มีการจัดทำสื่อและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับคุณธรรม 6) ส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนา

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน

1. ความพอประมาณ – การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ไม่ฟุ่มเฟือย
2. ความมีเหตุผล – การตัดสินใจที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และคำนึงถึงผลลัพธ์ระยะยาว
3. การมีภูมิคุ้มกัน – เตรียมความพร้อมรับมือการเปลี่ยนแปลงและความเสี่ยง
4. เงื่อนไขความรู้ – ใช้ข้อมูลและองค์ความรู้ในการพัฒนาโรงเรียน
5. เงื่อนไขคุณธรรม – การบริหารด้วยความซื่อสัตย์ โปร่งใส และคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรม

แผนภาพแสดงกระบวนการบริหารสถานศึกษา

Output (ผลลัพธ์ที่คาดหวัง)

- ✓ คุณภาพการศึกษาสูงขึ้น
 - ✓ โรงเรียนมีความยั่งยืนทางทรัพยากร
 - ✓ นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และทักษะที่จำเป็น
- (ตามแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง)

Input (ปัจจัยนำเข้า)

- ◆ ผู้บริหารโรงเรียน
- ◆ ครูและบุคลากร
- ◆ ทรัพยากรทางการศึกษา
- ◆ นโยบายของรัฐ

Process (กระบวนการบริหาร)

- ◆ นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้
- ◆ ใช้แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices)
- ◆ บริหารแบบมีส่วนร่วม (School-Based Management)
- ◆ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ชุมชน และภาคีเครือข่าย

ภาพที่ 1 กระบวนการบริหารสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง พบว่าทั้ง 5 ด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก โดยด้านเงื่อนไขคุณธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านการมีภูมิคุ้มกัน ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของผู้บริหารในการเป็นแบบอย่างที่ดีและส่งเสริมกิจกรรมคุณธรรมอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเตรียมพร้อมรับมือกับความเสี่ยง อาจเป็นเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญของการบริหารบนพื้นฐานของคุณธรรมและมีการวางแผนการบริหารในสถานศึกษาไว้รอบด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Suwatthi (2022) พบว่าการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญในการพัฒนาสถานศึกษา และยังสอดคล้องกับ Phonghatthasin (2014) พบว่าการบริหารงานที่ตั้งอยู่บนคุณธรรม จริยธรรม และการมีภูมิคุ้มกันเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงครอบคลุม 5 ด้าน ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน เงื่อนไขความรู้ และเงื่อนไขคุณธรรม ช่วยสร้างความยั่งยืนในการบริหารและพัฒนาผู้เรียน การใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล การตัดสินใจบนข้อมูลที่ถูกต้อง และการเตรียมพร้อมรับมือกับปัญหาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้การบริหารมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารได้มีแนวทางของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาสอดคล้องกับการบริหารงานในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Phunput and group (2020) ระบุว่าผู้บริหารควรเชื่อมโยงหลักปรัชญานี้เข้ากับการบริหารทุกด้านเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน นอกจากนี้ Wannakam and group (2023) กล่าวว่าว่าการจัดระบบการเรียนรู้ตามปรัชญานี้ช่วยปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้แก่ผู้เรียน

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางสำคัญที่ช่วยให้โรงเรียนดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ด้านความพอประมาณ มีการดำเนินงานของสถานศึกษาควรอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสม ไม่สร้างภาระเกินกำลัง โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและเพียงพอ ทั้งอาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการวางแผนการบริหารที่ดีและเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ Phonghatthasin (2014) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การจัดการทรัพยากรและงบประมาณที่สมดุลช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของโรงเรียน เช่นเดียวกับ Lomrai and Buranaphan (2023) ที่ศึกษาการบริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่าความพอประมาณเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้โรงเรียนสามารถดำเนินงานได้อย่างยั่งยืนและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน ด้านความมีเหตุผลโรงเรียนต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องในการวางแผนและตัดสินใจ โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้และผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้บริหารต้องบริหารงานบนความถูกต้องและความเหมาะสมในการ

บริหารงานต่างๆในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับChuensri et al. (2023) กล่าวว่า การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา ช่วยให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรสามารถปรับใช้แนวคิดนี้กับการจัดการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ Noprak (2018) เน้นว่าการบริหารที่มีเหตุผลต้องคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้อง มีการวางแผนอย่างเป็นขั้นตอน และประเมินผลได้อย่างชัดเจน ซึ่งช่วยลดความเสี่ยงในการใช้ทรัพยากรอย่างไม่จำเป็นและส่งเสริมคุณภาพการศึกษา ด้านการมีภูมิคุ้มกัน การบริหารสถานศึกษาต้องมีแผนรับมือกับความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น เช่น ภัยพิบัติ โรคระบาด หรือปัญหาทางเศรษฐกิจ โดยเตรียมความพร้อมทั้งด้านกายภาพและบุคลากร อาจเป็นเพราะปัจจุบันมีเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดที่อาจจะเกิดขึ้นในสถานศึกษา ผู้บริหารจึงต้องมีการวางแผนรับมือกับความเสี่ยงต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับFaculty of Social Sciences (2020) กล่าวว่า การเตรียมตัวรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการทำให้สถานศึกษามีเสถียรภาพและสามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างมีประสิทธิภาพ Semaming (2017) ศึกษาการจัดการสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า โรงเรียนที่มีระบบป้องกันความเสี่ยงที่ดีสามารถปรับตัวและรับมือกับความเปลี่ยนแปลงได้รวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านเงื่อนไขความรู้ สถานศึกษาต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการบริหารจัดการ เนื่องจากผู้บริหารต้องส่งเสริมความรู้ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของยุคปัจจุบันซึ่งสอดคล้องกับ Wannakam et al. (2023) พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความเข้าใจและสามารถนำหลักปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ Chaipattana Foundation (2017) ยังระบุว่า การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนต้องอาศัยความรู้และข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น และด้านเงื่อนไขคุณธรรม ผู้บริหาร ครู และบุคลากรต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต เนื่องจากบุคลากรในสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อเป็นองค์กรแห่งคุณธรรม ซึ่งสอดคล้องกับ Khamnim (2023) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในอำเภอปรานบุรี พบว่าการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนช่วยให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรที่ดี และDechjud (2024) ศึกษาการบริหารในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง พบว่า โรงเรียนที่มีแนวทางบริหารที่ยึดหลักคุณธรรมจะมีระบบจัดการงบประมาณที่โปร่งใส มีการติดตามผลอย่างต่อเนื่อง และสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เหมาะสม

สรุป

1. สภาพปัจจุบันในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก หากพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีภูมิคุ้มกันอยู่ในระดับมาก ด้านความมีเหตุผลอยู่ในระดับมาก ด้านเงื่อนไขความรู้อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือด้านความพอประมาณอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ

2. การศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ เป็นการศึกษาหาแนวปฏิบัติที่ดีและโดดเด่นมาเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา แนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาตัวอย่าง ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ 1.ด้านความพอประมาณ 2.ด้านความมีเหตุผล 3.ด้านการมีภูมิคุ้มกัน 4.ด้านเงื่อนไขความรู้ 5.ด้านเงื่อนไขคุณธรรม ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีและมีความโดดเด่นการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาทั้งในด้านการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนานักเรียนและบุคลากร การบูรณาการความรู้และกิจกรรม การสร้างความร่วมมือในชุมชน การส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใส เพื่อนำเสนอร่างแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3

3. การศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ทั้งหมด 5 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านความพอประมาณ 2. ด้านความมีเหตุผล 3. ด้านการมีภูมิคุ้มกันที่ดี 4. ด้านเงื่อนไขความรู้ 5. ด้านเงื่อนไขคุณธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาป่าตึง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3 ควรนำไปปรับใช้ในการบริหารสถานศึกษา ทั้งในการกำหนดวิสัยทัศน์ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แยกเป็นรายด้าน เพื่อที่จะได้ทราบถึงสภาพปัญหาเชิงลึกและหาแนวทางการปฏิบัติ การพัฒนาให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่อง

2.2 ควรศึกษาแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศและปัญหาอุปสรรคในการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.3 ควรศึกษาแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากพื้นที่อื่นที่มีบริบทแตกต่างกัน

References

- Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Area 3 (2023). *Annual Performance Report for Fiscal Year 2023*. Chiang Rai: Chiang Rai Primary Educational Service Area Office, Area 3.
- Chuensi, P., Phothipitak, P., & Yafu, S., (2023). A study of the problems of school administration according to the philosophy of sufficiency economy in schools under the Office of the Secondary Education Service Area, Phetchabun. *Journal of Educational Administration and Educational Innovation*, 3(1).
- Dechjud, W. (2024). School administration based on the sufficiency economy philosophy of the Phang Nga Primary Educational Service Area Office. *Northeastern University Academic and Research Journal*, 14(2), 234-248.
- Faculty of Social Sciences. (2020). *The King's Science*. Chiang Rai: Office of Asset Management and Administration, Chiang Rai Rajabhat University.
- Khamnim, P. (2023). School administration based on the philosophy of sufficiency economy of school administrators in Pran Buri District, under the Office of the Primary Educational Service Area, Prachuap Khiri Khan Area 2. *Journal of Educational Administration Innovation*, 2(3).
- Lomrai, N., & Buranaphan, P. (2023). School administration based on the sufficiency economy philosophy of secondary schools in Kamphaeng Saen District, Nakhon Pathom Province. *Sirindhorn Journal of Public Administration*, 24(1), 51-62.
- Noprak, S. (2018). *The King's Science to the Development of Administrative Science*. Bangkok: Amarin Printing and Publishing Public Company Limited.
- Phonghatthasin, S. (2014). *School administration based on the sufficiency economy philosophy in schools under the Office of the Samut Sakhon Primary Educational Service Area*. Samut Sakhon: Srinakharinwirot University.
- Phunphut, T., Onmee, K., & Ongsangkun, W., (2020). Educational institution administration and the philosophy of sufficiency economy. *Western University Research Journal of Humanities and Social Sciences*, 6(1), 206-217.
- Semaming, U. (2017). *Educational institution management service based on the philosophy of sufficiency economy: A case study: St. Joseph Kalasin School, under the jurisdiction of the Dalasin Area Office 1*. Kalasin: Maha Sarakham Rajabhat University.

Srisat, B. (2002). *Preliminary research* (revised edition). Bangkok: Suwiryasan.

Suwatthi, A. (2022). *School Administration Strategy Based on the Sufficiency Economy Philosophy of Primary Schools in the Three Southern Border Provinces*. Songkhla: Department of Educational Administration, Prince of Songkla University.

Taro Yamane. (1967). *Statistics, An Introductory Analysis, 2nd Ed*. New York: Harper and Row.

The Chaipattana Foundation. (2017). *The Chaipattana Foundation*. Retrieved from: The Chaipattana Foundation: <https://www.chaipat.or.th/publication/publish-document/sufficiency-economy.html>

Wannakam, W. et al. (2023). School administration based on the philosophy of sufficiency economy under the Office of the Primary Educational Service Area, Nakhon Ratchasima Area 3. *Journal of Dharma Sound Magazine from Mahayana*, 9(2), 95-106.